УДК 338.2:631.1

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Непран І.В., канд. с.-г. наук, доцент,
Бузіна І.М., канд. с.-г. наук, доцент
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва.

Екологічно чисте виробництво у сільському господарстві є основою для виробництва якісних готових продуктів харчування. Воно виступає як циклічний додаток комплексної превентивної стратегії охорони навколишнього середовища до технологічних процесів і продукції з метою зниження ризику для здоров'я людей і навколишнього середовища.

Виробництво якісної і безпечної сільськогосподарської продукції та сировини неможливе без урахування екологічного стану агросфери і застосування сучасних екологічно безпечних агротехнологій. Недосконаліть технологій у галузі рослинництва та тваринництва, порушення науково обгрунтованих підходів ведення аграрного виробництва загалом, забруднення і нераціональне використання земельних, водних та біоресурсів є чинниками зниження продуктивності аграрного виробництва, якості сировини і продукції. Одним із основних пріоритетів щодо якості та безпеки продуктів харчування є контроль за якістю та безпекою продовольчої сировини і супутніх матеріалів, харчових продуктів, особливо для дитячого харчування. Створення ефективної системи контролю повинно насамперед базуватися на сертифікації виробника, а вже потім на контролі якості продукції, яку він виробляє. Сертифікації піддаються ґрунти, на яких вирощується сировина, сама сировина, обладнання, технологічне устаткування, кадри, транспортування, торгівельна мережа та інші аспекти діяльності підприємства.

Дані світового досвіду свідчать, що інтенсифікація землеробства при надмірній хімізації порушує збалансованість ланцюгів в екосистемі. В умовах сучасного ресурсного забезпечення засобами хімізації спостерігається від'ємний баланс гумусу, тому і спостерігається постійне зниження продуктивності орних земель. Скорочення сівозмін, зниження частки бобових культур у сівозміні та органічних компонентів в системі удобрення культур зумовлює застосування лише мінеральних добрив і це є основними чинниками деградації ґрунтів.

Екологічне сільське господарство – це господарство, що опирається на інноваційні технології, де гарантована висока якість продуктів харчування, їх виробництва, економно використовуються природні ресурси, підтримується природний баланс. Основними екологічними ефектами від ведення екологобезпечного виробництва це є такі елементи як:

- захист і забезпечення відтворення ґрунтів;
- збереження екології довкілля через відсутність шкідливих викидів та випаровувань;
- виробництво високоякісних та екологічно чистих продуктів.

За останні 20 років Україна втратила більше 7% гумусу з ґрунтів. Середній вміст гумусу в ґрунтах України знизився з 3,36% до 3,14%. Для природного компенсації такої втрати гумусу потрібно більше 100 років раціонального і ефективного використання земель.

За словами власника «Агроінвест Холдингу» Олега Кияшко, в Харківській області було впроваджено восени 2019 року нову прогресивну агротехнологію – R-iof. Суть агроінновації – відновлення чорнозему унікальними добривами при інтенсивному органічному землеробстві. «Технологія R-iof покликана забезпечити високу врожайність, поліпшити споживчі властивості аграрної продукції, зберегти і підвищити родючість ґрунту, захистити ґрунт від токсичних наслідків діяльності людей, скоротити витрати агровиробництва.

У компанії «АГРОХІМ ГРУП» діє дослідно-промислове виробництво нових органічних добрив. Проходять польові випробування добрив і технології R-iof на площі понад 4 тис. га. Добрива показують дуже високу ефективність і комплексність дії. Відзначається як висока прибавка врожаю, так і позитивні зміни, що відбуваються в ґрунті. Також підтверджується висока продуктивність і економічність технології виробництва добрив. Впроваджується унікальна для України технологія внесення добрив високопродуктивними спеціалізованими машинами Terra Gator 9205, які дозволяють одночасно з внесенням добрив проводити основні операції обробки ґрунту. Добрива абсолютно безпечні для людини і навколишнього середовища. Застосовуються для зернових, зернобобових, технічних, овочевих культур.

Отже, враховуючи наявність в Україні значних посівних площ та високу родючість ґрунтів, наша країна має значні перспективи для розвитку експортного потенціалу органічної сільськогосподарської продукції та зміцнення економічних зв’язків з ЄС. Для цього слід, насамперед гармонізувати вітчизняне нормативно-правове забезпечення із світовими системами сертифікації органічної продукції. При вирощуванні екологічно чистих продуктів харчування є першочергова турбота про землю, створення оптимальних умов життєдіяльності ґрунтової біоти, а особливо важливим слід вважати розв’язання екологічних проблем на рівні господарств.